

PRILOŽNOSTI V PRIMARNEM ZDRAVSTVU ZA PREPREČEVANJE IN PREPOZNAVANJA TVEGANE IN ŠKODLJIVE RABE ALKOHOLA

Jožica Maučec Zakotnik

*Center za krepitev zdravja in obvladovanje kroničnih bolezni
Oddelek za kronične bolezni*

TRENTNO STANJE

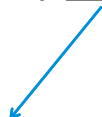
- V okviru Nacionalnega programa primarne preventive srčno-žilnih bolezni (NPPPSŽB) se izvaja ODKRIVANJE in OBRAVNAVA tveganih pivcev.

*Vprašalnik za preventivni pregled na področju kroničnih nenalezljivih bolezni, ki se ga uporablja v okviru NPPPSŽB, vključuje vprašalnik **AUDIT-C** za odkrivanje posameznikov, ki pijejo tvegano.*

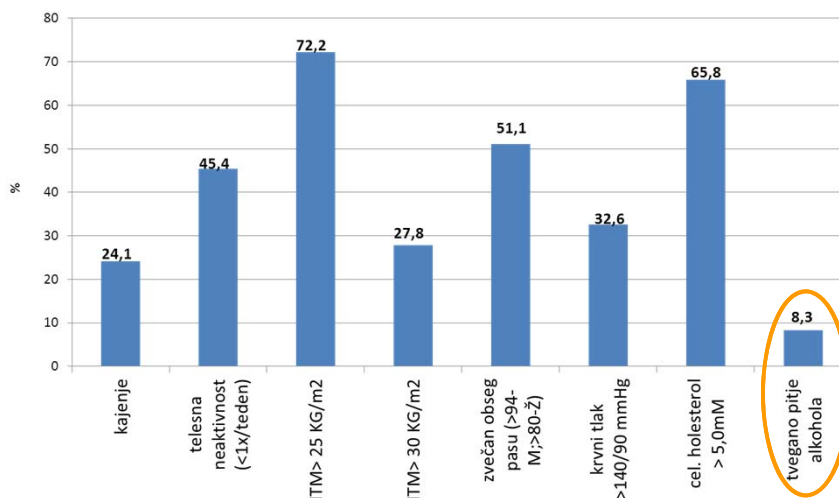
TRENTNO STANJE

- V okviru Nacionalnega programa primarne preventive srčno-žilnih bolezni (NPPPSŽB) se izvaja **ODKRIVANJE** in **OBRAVNAVA** tveganih pivcev.

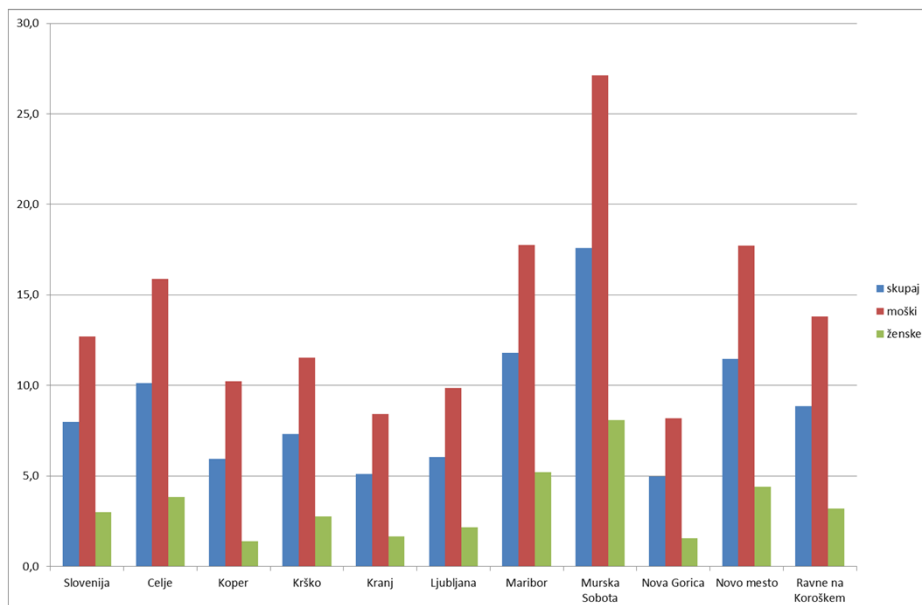

Odgovori nam dajejo tudi sliko o razširjenosti tvegane pitja, ki pa je zgolj okvirna → občutljivost tematike, problem socialno zaželenih odgovorov.

RAZŠIRJENOST NEKATERIH POGLAVITNIH DT ZA SŽB, UGOTOVLJENA V OKVIRU NPPPSŽB (2002 – 2009)

TVEGANO PITJE PO REGIJAH in SPOLU (ROKVB 449718 oseb do 1.1.2011)

TRENTNO STANJE

- V okviru Nacionalnega programa primarne preventive srčno-žilnih bolezni (NPPPSŽB) se izvaja **ODKRIVANJE** in **OBRAVNAVA** tveganih pivcev.

Na podlagi vrednotenja vprašalnika AUDIT-C in ocene pivskega statusa so lahko tvegani pivci deležni brezplačnega **individualnega svetovanja** (5 × 15 minut).

TRENTNO STANJE - UREDITEV

- Individualno svetovanje lahko izvajajo le zdravniki družinske medicine (do vpeljave referenčnih ambulant je to veljalo tudi za odkrivanje).
- Individualno svetovanje krije ZZS, a le, če je izvedenih vseh 5 srečanj.

Je taka ureditev najbolj optimalna, učinkovita?

TRENTNO STANJE - UREDITEV

Velik razkorak med:

- številom odkritih tveganih pivcev:
okoli **7000**/leto
- sredstvi, ki so na voljo za izvajanje individualnih svetovanj:
za **1326** svetovanj/leto
- številom dejansko izvedenih svetovanj:
samo **150** v letu 2011 (tudi v prejšnjih letih podoben trend).

Priložnosti za izboljšanje stanja!

PRILOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE TRENUTNEGA STANJA

1. Vpeljava referenčnih ambulant:

- Diplomirane medicinske sestre v referenčnih ambulantah sodelujejo pri izvajanju preventivnih pregledov in na področju tveganega pitja prevzemajo vlogo

PRILOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE TRENUTNEGA STANJA

2. Sodelovanje preventivnih (zdravstvenovzgojnih) centrov:

- Zaposleni v preventivnih centrih bi po ustreznem usposabljanju lahko postali eni od izvajalcev individualnega svetovanja.

Pokazal se je interes tako s strani udeležencev na zdravstvenovzgojnih delavnicah kot s strani zaposlenih v preventivnih centrih.

Usposabljanje se je delno že začelo, sistemska ureditev v načrtu za leto 2013.

PRILOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE TRENUTNEGA STANJA

3. Sodelovanje patronažne službe:

- Medicinske sestre, zaposlene v patronažni službi bi po ustreznem usposabljanju lahko v okviru svojega dela na terenu sodelovale pri odkrivanju tveganih pivcev in njihovem napotovanju na individualno svetovanje.

Pri usposabljanju bi lahko sodelovali regijski ZZV-ji, ki so za odkrivanje tveganih pivcev že bili izobraženi.

Usposabljanje in vzpostavitev protokolov napotovanja v načrtu za leto 2013.

VIZIJA – IZZIVI ZA PRIHODNOST

- V sedanjem sistemu oblikovati učinkovite protokole napotovanja in obravnave – s strani različnih izvajalcev na primarni ravni.
- Omogočiti ustrezne kapacitete na sekundarni in terciarni ravni.
- Vzpostaviti nove, interdisciplinarne modele in mreže za bolj učinkovito obravnavo tveganih in škodljivih pivcev (povezovanje socialnega in zdravstvenega sistema).

HVALA!

jozica.zakotnik@ivz-rs.si